

Modern uszócsarnok, pezsgőfürdő és napozó a gőzfürdőben

Ezek az átalakítások magukban foglalják azt a tervet, hogy a gőzfürdő jelenlegi elhelyezését teljesen átalakítják. Az udvart beépítik, automatikusan záródó és nyitható üvegtetővel látják el. Az udvaron ilyen kiképzéssel egy 33 méteres uszócsarnokot létesítenek, a fürdő többi részét pedig úgy alakítják át, hogy az csak a gyógyfürdőzés céljait szolgálja. A sekélyvízi részt pezsgőfürdő berendezéssel látják el, az emeleti erkélyen és a tetőkön napfürdőt rendeznek be. Ezek a nagyszabású átalakítások természetesen többszáz ezer pengőt igényelnek s így ezekről csak a későbbi időkben lehet szó, a tervek azonban már teljesen készen állnak s így, ha egyszer békésebb viszonyok következnek be, akkor az építkezéseket azonnal meg lehet kezdeni. Az építkezéssel a város olyan vonzó idegenforgalmi attrakcióhoz jut, amelynek későbbi gazdasági vonatkozásai egyelőre szinte felbecsülhetetlenek.

Rádiumos fürdő létesítése

A városi gőz- és gyógyfürdő fejlesztése, a gyógyszálló létesítésével bizonyos szanatóriumi jelleg létesítése idegenforgalmi szempontból különösen akkor bir nagy jelentőséggel, ha tekintetbe vesszük, hogy a víz rádiumtartalmának növelésével a gyógyhatás óriási mértékben növekszik s ezzel együtt nő természetesen a látogatottság is. Nemrég készült el dr. Szalay Sándor a debreceni egyetem orvos-fizikai tanszékének tanára azzal a vizsgálatlall, amely a szegedi víz rádium-tartalmára vonatkozik. Az alföldi vidéknél a rádiumemanáció általában alacsony s így a víz rádiumtartalmát rádiumsókkal kell fokozni. Békés viszonyok között ennek semmi akadálya nincs, a jelen körülmények között azonban csaknem lehetetlen a rádiumsó beszerzése, mert az egymással harcoló államok éjjeli repülőgépműködésre használják fel a rádiumsókat. Ez ugyanis világít s így a messziről észrevehető világító berendezések helyett rádiumsókkal teszik láthatóvá a műszereket. Emiatt természetesen a kivétel teljesen megszűnt azokból az országokból, amelyek a rádiumsó előállításával foglalkoznak. Ezt bizonyos mértékben pótolni lehetne: mert itthon is elő tudnak állítani rádiumsót; annak a toknak összetételét azonban, amelyben ezeket a rádiumsókat tartják és tárolják, nem ismerik: ez egy németországi gyár titka. Egy gramm rádiumsó 80-100 márkába kerül, tartótubust azonban nem lehet beszerezni. Előállítására ügyében folyóknak már itt is a kísérletek, ha sikerül, akkor még a háboru tartalma alatt is lehetővé válik a fürdővizek rádiumtartalmának növelése. Háboru után azonban, amikor a szállítások ismét megindulnak, a szegedi gyógyfürdőt is ellátják megfelelő rádiumsó mennyiséggel, hogy ezzel is növeljék a városi fürdő idegenforgalmi jelentőségét.

Mindezek még a jövő tervei, a mostani viszonyok között csak arra lehet gondolni, hogy a város minél előbb építtesse föl a gyógyszállót, mert ez minden bizonnyal jelent anyai forgalmi tökélet a városnak, mint a diákszálló létesítése.

Greta Garbó mint falusi liba, Richard Barthelmess az ugránczó bak-kecske

Egy letűnt világ hősei a házimozsi premierenájában

(A Délmagyarország munkatársától) Nagy sikert aratott az elmúlt héten egy film: a »Hollywoodi varázs.« Visszapergette ugyanis a mozi őskorának érdekes élményeit, az első filmek különös módon szegletes játékmódorát, az ősburleszk furcsa, ma is mulattatóan groteszk humorát és bemutatta a filmgyártás fejlődését, egészen napjainkig.

Hazatérve a moziból, régi-régi doboz került a kezembe. Gyermekkoromban gyűjtöttem a filmrészleteket, egyes filmkockákat, régi, elfeledett filmhősök »preimer-plánjait« és nagy filmek stáger-jeleneteit. Jóformán még olvasni sem tudtam s már ismertem a divatos filmszallagok arcát annyira, hogy csodálatba ejtettem a hához járó vendégeket.

Gyermekkorú gyűjteményemet forgattam, nézegettem és rájöttem, hogy — benne van a filmgyártás egész története. Talán még változatosabb, érdekesebb filmet lehetne csinálni belőle, mint a »Hollywoodi varázs«. Számomra mindenesetre varázslatos ragyogással, étellel töltötte meg a régi filmkockákat az emlékezés, a gyermekkor emlékei fénye...

Ime, a régen elfeledett filmekből, multba hullott, hajdan oly csillogó nevű filmművészek arcakéből egy kis csokor:

Visszafelé pereg a film...

Pereg a házi vetítógép. Gyermekjátékszer ez is, csak modernebb, mint a filmszalag, ami fut benne. Néhány pillanat az egész s oly furcsa, idegen világot varázsol elém a fehér falra vetítődő fénysáv. Erősen kifestett, ábrándosszemű, mesterségesen lebarmitott arca férfi karbafozt kézzel, lassu léptekkel közeledik. A ruhája is olyan groteszk módon szinpadias: fényes selyemturban, sok-sok gyöngy és ékszer, arannyal himzett fekete selyemkabát... Premier-plán, megismerem: Gunnar Tolnaes, gyermekkorom férfitársam. A film, amelyben új életre kelt most a fürdőszoba fehér falán: »A maharadzsa gyöngye«. A történetre is halványan emlékezem. Fehér asszony volt a maharadzsa második felesége s az első féltékeny volt rá... Még megmozdul az ajka, lassan, tagolva mond valamit s ó, mily furcsa: hang nem hallatszik, csak a kis vetítógép berregése.

Változik a kép. Még mindig Indiában vagyunk, a rejtelmes, s valamikor a filmvilágban oly divatos Indiában. Különösarcu, esőpöcöt sem vonzó egyéniség most az elkerülhetetlen maharadzsa: Conrad Veidt, a német filmek fénykorának nagy sztárja. Macskaszzerű léptekkel sétál a filmen, majd beperdül eléje s a földre roskad egy filigrán, karcsu, csodálatosan ragyogó szemű, fekete nő. Putty Lia, az első világhírű magyar filmtragika: a »Hindu síremlék« kis rabszolga lányában első nagy szerepét alakítja... Lehet, hogy a filmszalagból hiányzik már néhány kocka, de minden olyan furcsán lassu, a mozdulatok melletta szellemeké volnának s még az emlékezőtes »kigyótánc« is lassított felvételhez hasonló... Istenem, csaknem két évtized pergett le azóta, hogy ezt a kigyótáncot Putty Lia a filmen eltancolta...

Ragyogó nevek, elfeledett sztárok

Tovább pereg az emlékezés filmje. Egy amerikai dráma: »Ut a boldogság felé«, az első Lillian Gish-film tele romantikával, szenvedéssel és szerelmmel. Ostoña jelenet: varázszerűen jég-tábla uszik a sebessödrü folyón lefelé, Lillian Gish, helyesebben valami női ruhához hasonlító rongydarab fekszik rajta. Aztán jön a hő: Richard Barthelmess — van-e, aki erre a hajdan oly népszerű névre még emlékszik? — és neveltséges bakugrásokkal igyekszik beérni az uszó jégtáblát, amely a halálba akarja sodorai szerelmesét... Ezt a filmet hajdan a legnagyobb amerikai rendező: David Wark Griffith rendezte és világsikert aratott vele. Ma beillene egy burleszk-vígjátéknak...

Ha már havas tájról, jégről és hűsöges önfeláldozó szerelemről van szó, lássuk Lagerlöff Zelma nagy regényének filmváltozatát: a »Gösta Berling«-et. A svéd Nordisk-gyár legnagyobb alkotása volt ez fő- és címszerepében Lars

Hanssonnal, a legnépszerűbb északi sztárral. Partnere a kis Dohna grófnő szerepében Greta Garbo volt, de nem, nem ugyanaz a Greta, akit azóta vamp-királynőnek kiáltott ki a világ! Ez egy gömbölyű, olvatag, szőke szépség, fiatal és oly naiv, mint egy kis falusi liba... S a film maga az elavultság illatát árasztja, minden diszlet, szinpadserű és neveltségesen tragikusak a színészek mozdulatai.

Ime, fekete paripáján megérkezik a sejk: Rudolf Valentino. Van-e, aki e nevet nem ismeri? Rég volt, talán igaz sem volt, hogy gyermekszívvvel megsirattam, amikor vakbélgyulladásban meghalt. Igaz, azt rebesgették, hogy gyermekmáttal mérgezték meg. Féltékeny szerelmes asszony... És ime, a sejk még ma is él, él a filmkockán, amelyről jellegzetesen összehúzott homloka alól előragyogó babonás két szemével néz reánk a multból... Partnere: Bányk Vilma, a szőke csoda. Visszavonult a filmezéstől a hangosfilm felbukkanásakor.

»Ben Hur«, »Mr. Wu«, »Páris grófnője«

Most már gyorsabb ütemben peregnék a jelenetek. Ramon Novarro lágy vonású, tius arca és egy filmfelirat: »Eljöttem, hogy megnézzem, mit csinál az én galambocskám?« Azt hinné az ember, hogy magyar parasztdráma egyik jelenete következik. O nem, Ben Hur látogatja meg szép szőke szerelmét, a gazdag kereskedő leányát, akitnek hajdan galambot ajándékozott, amikor még ifju volt és nem is sejtette, hogy gályarab lesz belőle... Ehhez a filmhez csináltak először »eredeti kísérőzenét«, ez volt a hangosfilm hajnalának pirkadása.

Virágzó mandulafa előtt operettibe illő szerelmespár áll: szőkehajú, csinos amerikai ifju és ferdeszemű, édes kis kínai leány. A film, amelyből ezt a jelenetet kivágták »Mr. Wu«, a »mandarin« címen futott s Lon Chaney, a némafilmek Charles Laughtonja volt a főszereplője. Aztán egy német film pereg vissza multból: »A Niebelungok« s feltűnik Paul Richter (Siegfried) bozontos, szőke feje. Arcán a biztos tudat: ő nem is ember, germán félisten: tántoríthatatlan, sebezhetetlen...

Kalandfilm következik: »Páris grófnője«. Egy zivataros éjszakán megölik egy párisi szépaszszony férjét. Ki a gyilkos? Emil Jannings, a betörő, vagy a szép, kissé hervatag Mia May, titkos imádója: a »tűzes szemű« Wladimir Gaidarow? Ezt bogozták ki csekély négy részem keresztül, a végkimerülésig, szünni nem akaró drámai jeleneteken át, folytatólagosan...

Eljutottunk még a csodás »Atlantis«-ba, Fierre Benoit fantasztikus országába, ahol megbabonázott bennünket is a Báthory Erzsébet-lelkű Antinea és Morhage kapitány hősie halála. Majd Richard Voss regénye, a »Két léleke« pereg le előttünk néhány kockán át Olaf Föns és Eszterházy Agnes alakításában, szárnyaltbont Milton Sills nagyszabású, középkori »Viharhárdara«, »Kean Edmund Mosjoukine« mesteri ábrázolásában és a »Vig özvegy« Mael Murrayval és John Gilbert-tel. Valamennyi filmen a mult halk zenéje muzsikál... Letűnt nevek, elfeledett sztárok... Filmkockák, amelyekben benne van az egész — filmtörténelem... Csányi Piroška

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

Mindazoknak a jóbarátoknak és ismerősöknek, valamint a Hernyós-utca lakóinak és a Kenderfonógyár munkásainak, akik felejthetetlen férjem, illetőleg édesapánk

Pájer István

temetésén megjelentek és fájdal munkalt részvételnnyilvánításukkal enyhítették, ezúton mondunk hálás köszönetet.

A GYASZOLÓ CSALÁD